

Innspill til framtidens fiskeripolitikk

Edgar Henriksen

Innhold

- Rommet for politikk i den nye havressursloven
- Rommet for å bruke fiskerinæringa som politisk virkemiddel
- Ressursrente
 - Skal jeg ikke snakke om
 - Anslag 10 milliarder
- Strukturering og noen konsekvenser
- Resten av verdikjeden

Havressursloven (2008)

- Sikre ei berekraftig og samfunnsøkonomisk lønsam forvaltning av dei viltlevande marine ressursane og å medverke til å sikre sysselsetjing og busetjing i kystsamfunna (§ 2)
- Det sleggjast vekt på (§ 7):
 - Føre-var-tilnærming
 - Ei økosystembasert tilnærming
 - Effektiv kontroll med hausting og anna utnytting
 - Formålstenleg fordeling av ressursane, som mellom anna kan medverke til å sikre sysselsetjing og busetjing i kystsamfunna
 - Optimal utnytting av ressursane som er tilpassa marin verdiskaping, marknad og industri
 - Dempe moglege negative verknader av hausting
 - Sikrar det materielle grunnlaget for samisk kultur.
- Et vidt mandat for norske politikere til forvalte fellesskapets ressurser

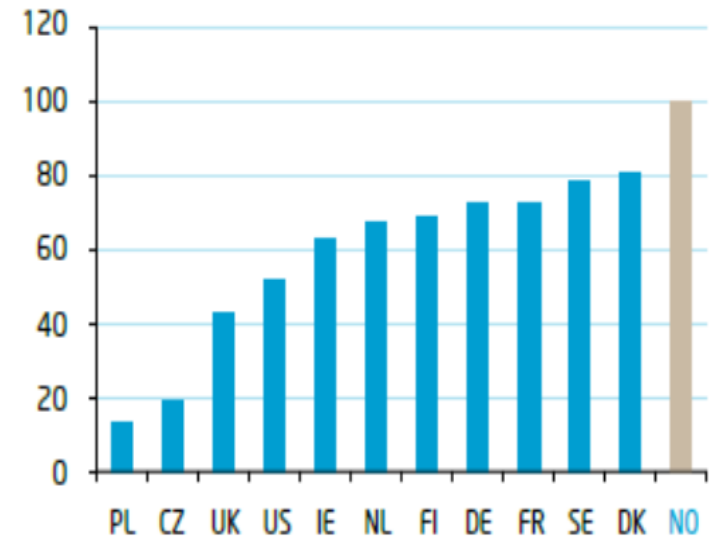
Rommet for å drive politikk

- Den Nordiske (eller norske) modellen
 - Samarbeid mellom interessegrupper for å nå felles mål
 - Sikring av langsiktighet og legitimitet gjennom kompromiss og konsensus
 - Velstandsvekst basert på produktivitetsvekst
 - Sosialt nettverk
- «Bordet fanger»
 - Forutsigbarhet og langsiktighet for å sikre tilgang på egen- og fremmedkapital
 - Gjelder også i forhold til utvikling av fiskeforeldingsanlegg og markeder
 - Norge er en av verdens lende sjømateksportører.

Generelle industribetingelser

- Dyr arbeidskraft
- Lav ledighet
 - Arbeidsmarkedspolitik
- Arbeidsinnvandring
- Ulønnsomme bedrifter skal bort for å gi rom lønnsomme
- Billig kapital
- Billige og effektive logistikk-løsninger

Totale lønnskostnader
industriarbeidere per time
Norge=100

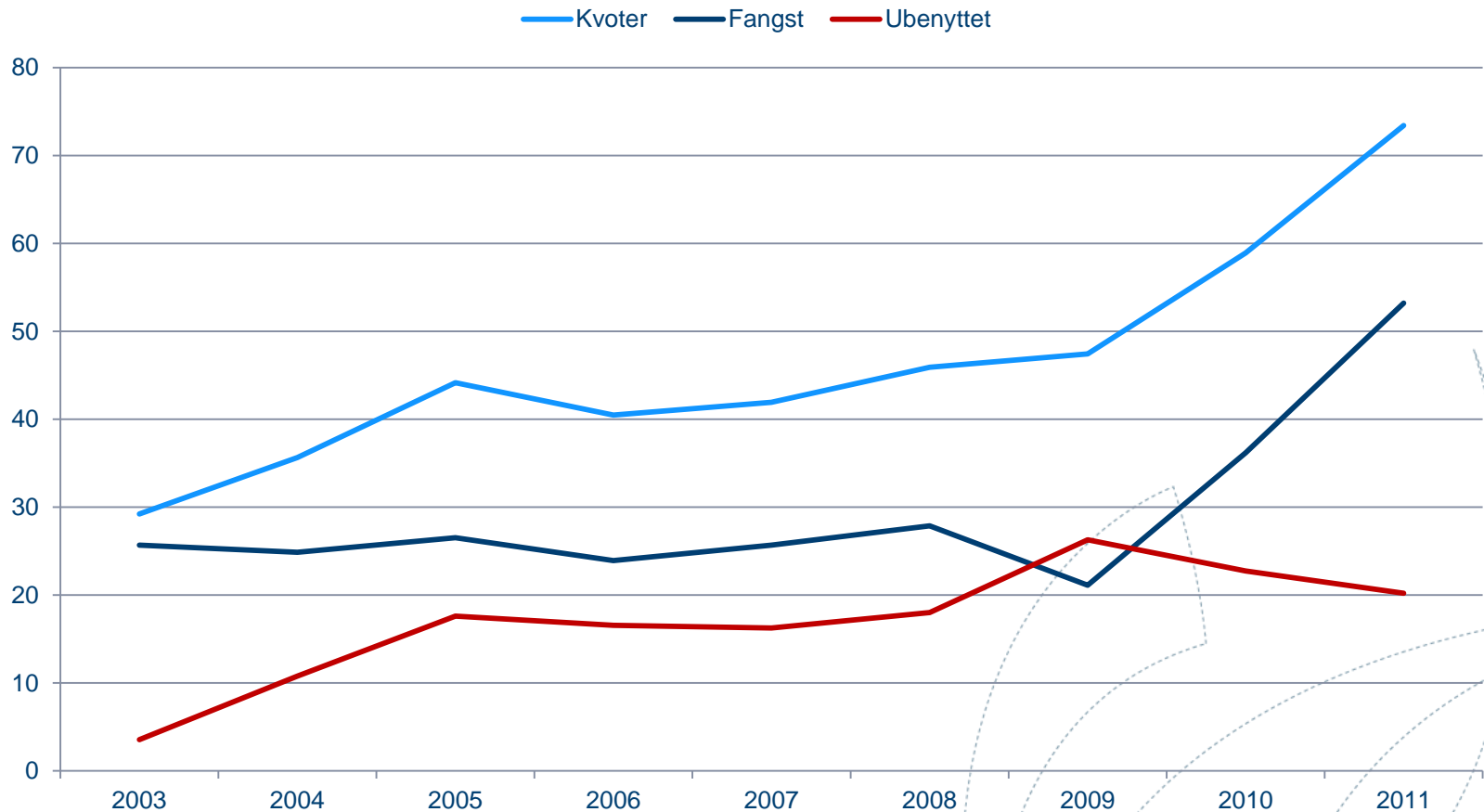

Kilde: TBU

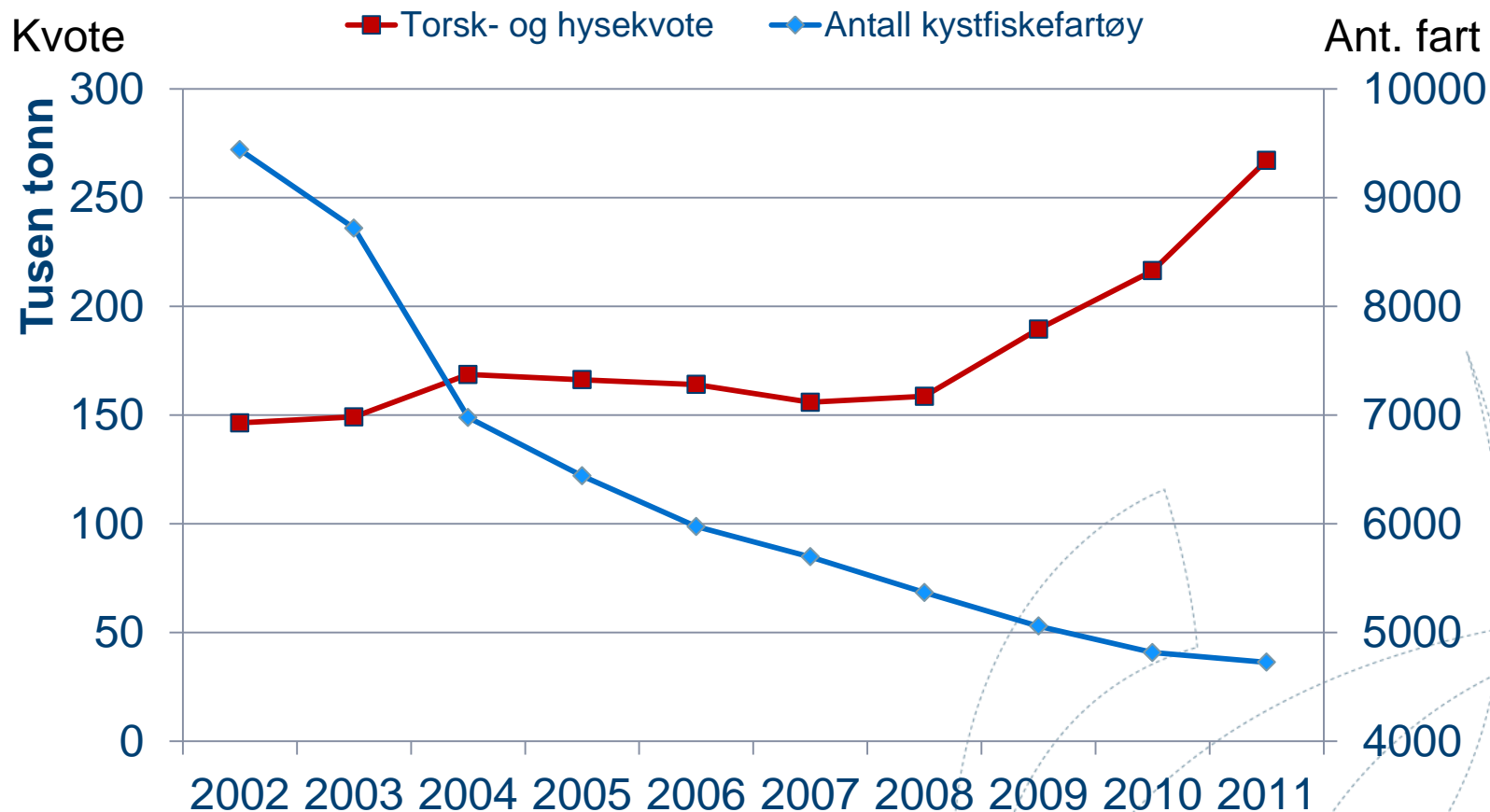
Litt om strukturpolitikk i fiskeflåten

- Strukturering i kystflåten ned til 11 m og havfiskeflåten
 - Vellykket i forhold til lønnsomhet spesielt i pelagisk sektor
 - Færre båter og sysselsatte – høye lotter
 - Tid knapp faktor – påvirker sesongprofil og kvalitet
 - Vel forvaltede bestander
- Strukturering i flåten under 11 m?
 - Har i dag svakere lønnsomhet enn fartøy i gruppene over
 - Overregulering sikrer at de «driftigste» får mer og denne vil bli sterkt redusert ved strukturering
 - Kan få mindre enn de betaler for ved strukturering
 - Ekstremt torskefokus – hysa og seien igjen i havet
 - Rekruteringsproblem <-> Billig inngang

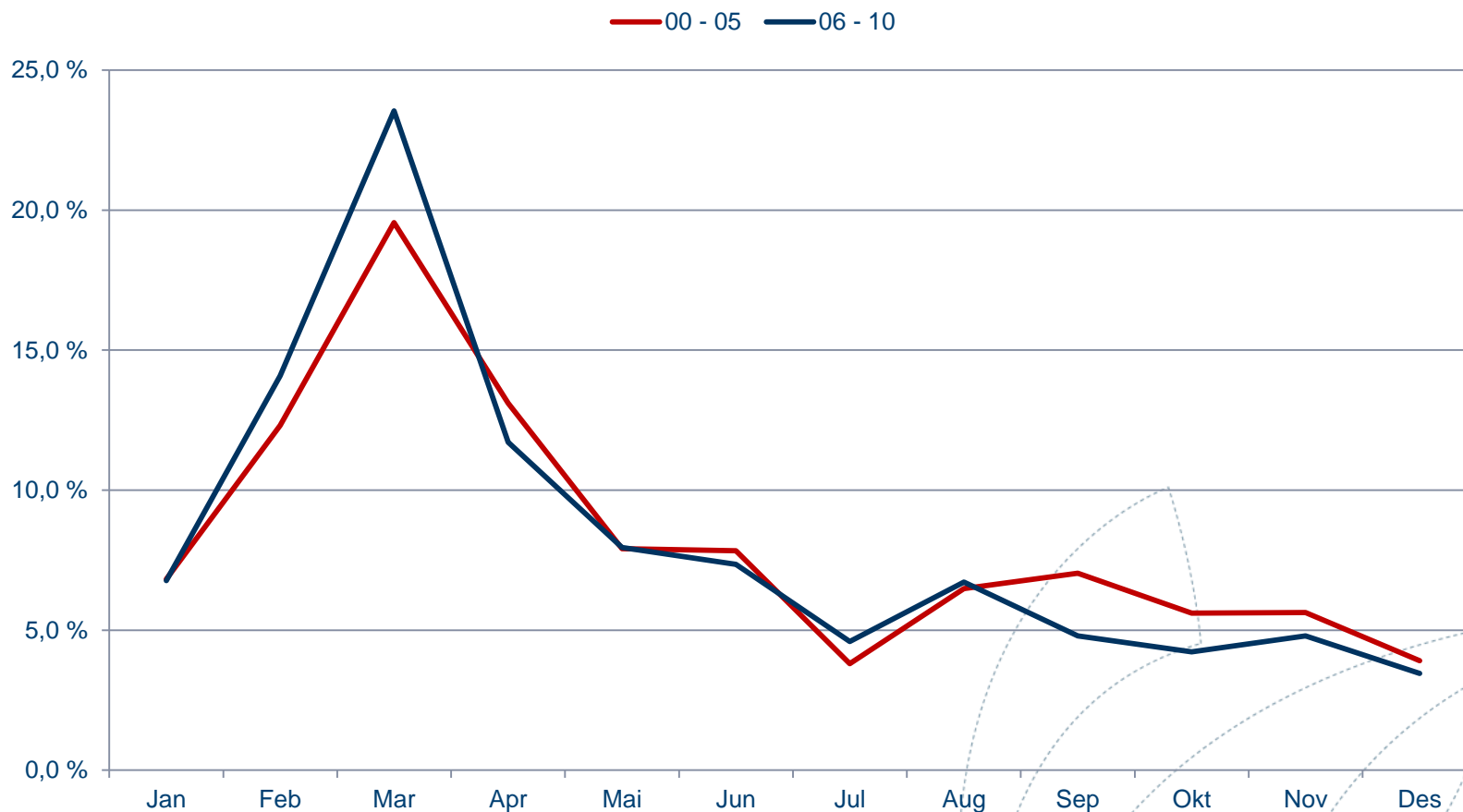
Utnyttelse av kystflåtens hysekvoter.

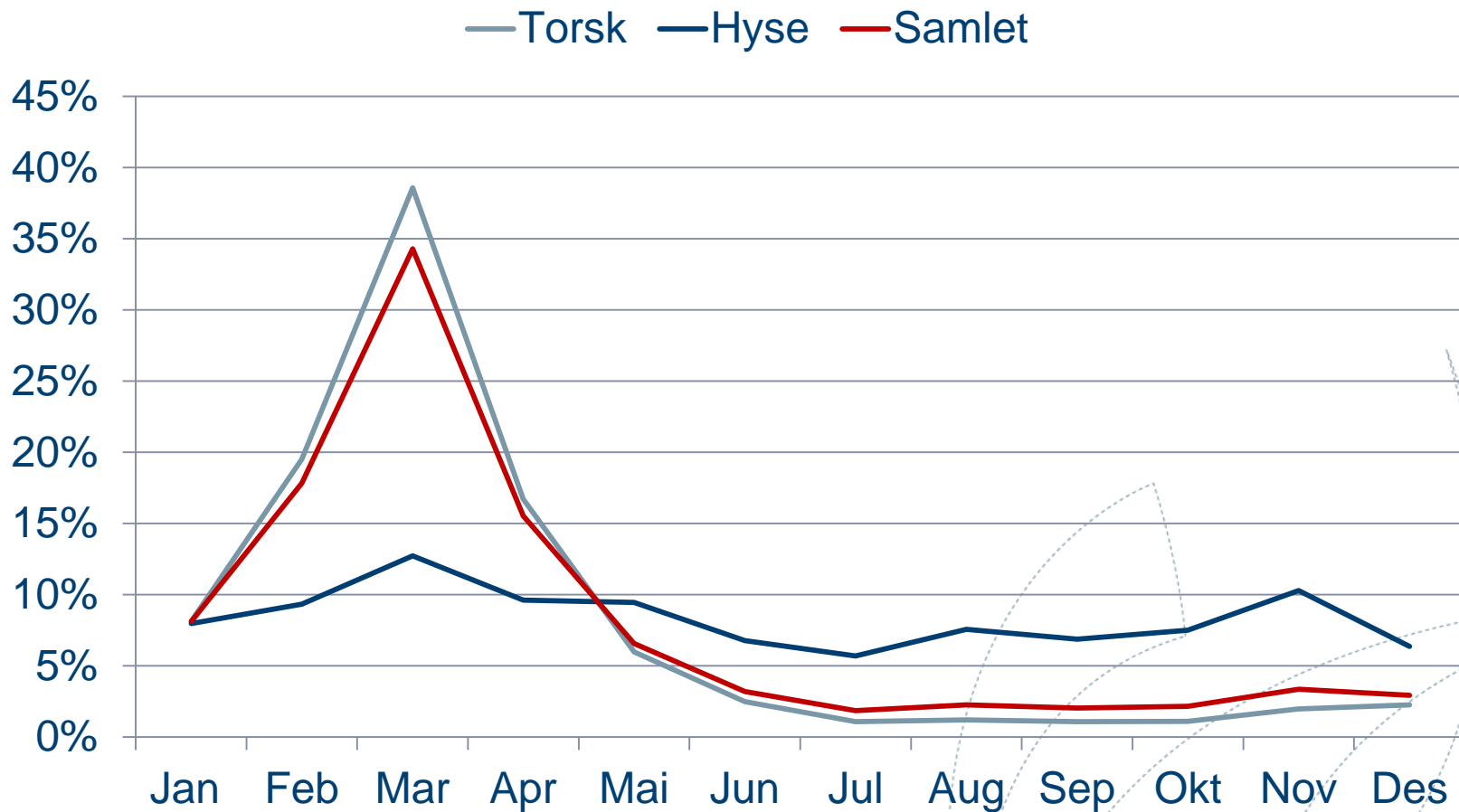
Antall kystfiskefartøy og kvoter av torsk og hyse

Naturens gang: Sesongprofil hvitfisk

Sesongprofil i kystflåten: Gjennomsnitt 06-10

Førstehåndsmarkedet for ferskfisk

Sammenstilling av fangststatistikk, intervju og tidligere arbeid

- Garn og snurrevad gir den dårligste råstoffkvaliteten og har størst spredning i kvaliteten, men øker sine andeler av kystflåtens landinger.
 - Garnfanget torsk gir best pris til fisker
 - Er også en kostnadseffektiv drift
- Krokfanget fisk gir best kvalitet og minst variasjon i kvaliteten, men reduserer sine andeler av landingene.
- Store fangster, og spesielt store fangster levert fra store fartøy, har negativ effekt på kvalitet, men fangststørrelsene øker.
- Råstoffkvaliteten fra store fartøy er dårligere enn fra små.
- Sammenhengen mellom pris og kvalitet er i beste fall svak

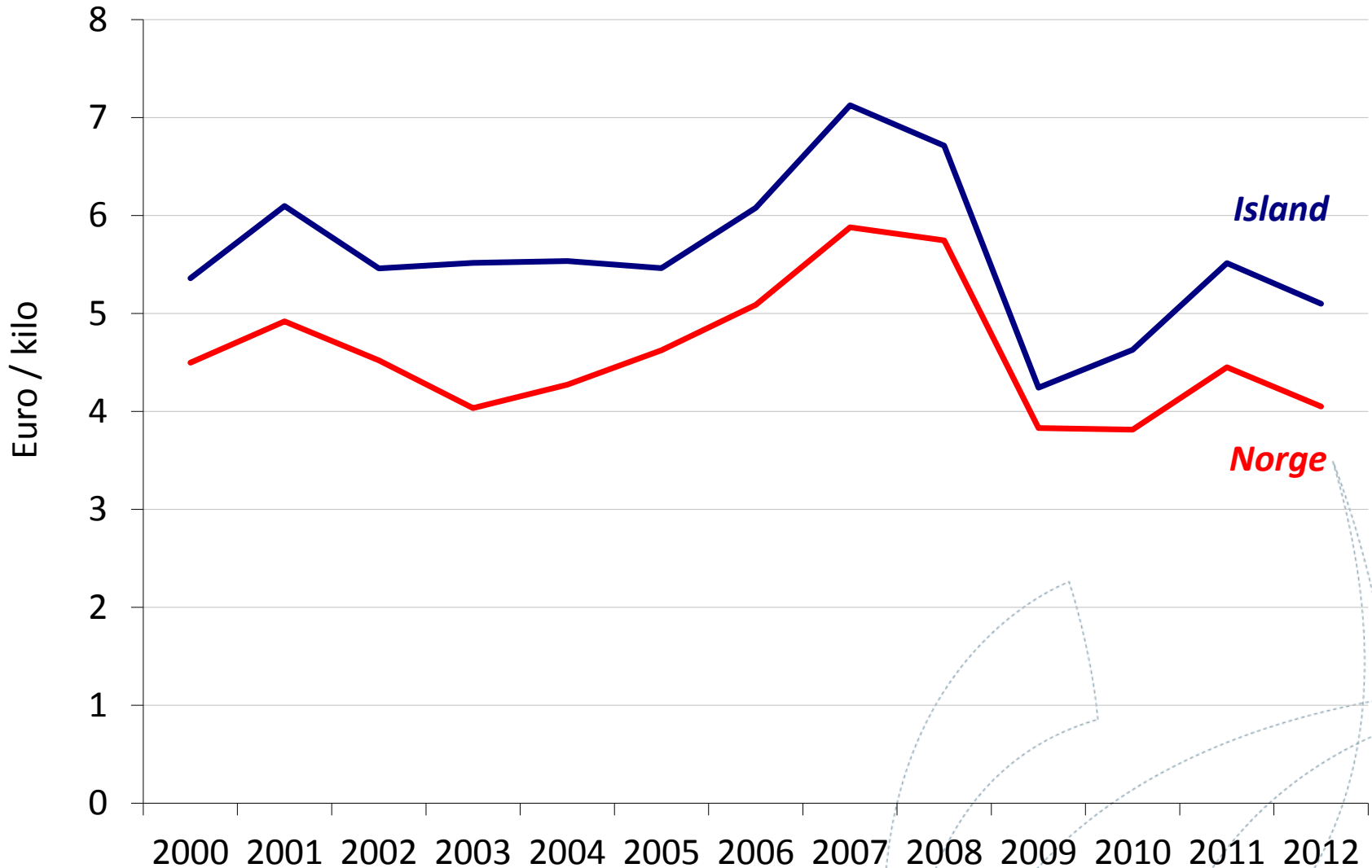
Forklaringene

- Økosystemet som gir variasjon i tilgjengelighet og kvalitet
- Økonomisk politikk
 - Arbeidskraftproduktivitet har prioritet i et økonomi med lav arbeidsledighet og høy alternativkost på arbeidskraft
 - Færre fiskere
- Regulerings- og strukturpolitikken
 - Store bestander og stor TAC
 - Færre og større fartøy med sammensatte kvoteporteføljer
 - Tid blir knapp faktor
- Politiske rammebetingelser
 - Eierbegrensninger
 - Ensidig rett til å bestemme pris.
 - Fritt redskapsvalg og fravær av periodisering
 - Svak offentlig kontroll av kvalitet

Anfabasa: Challenges for the spanish market

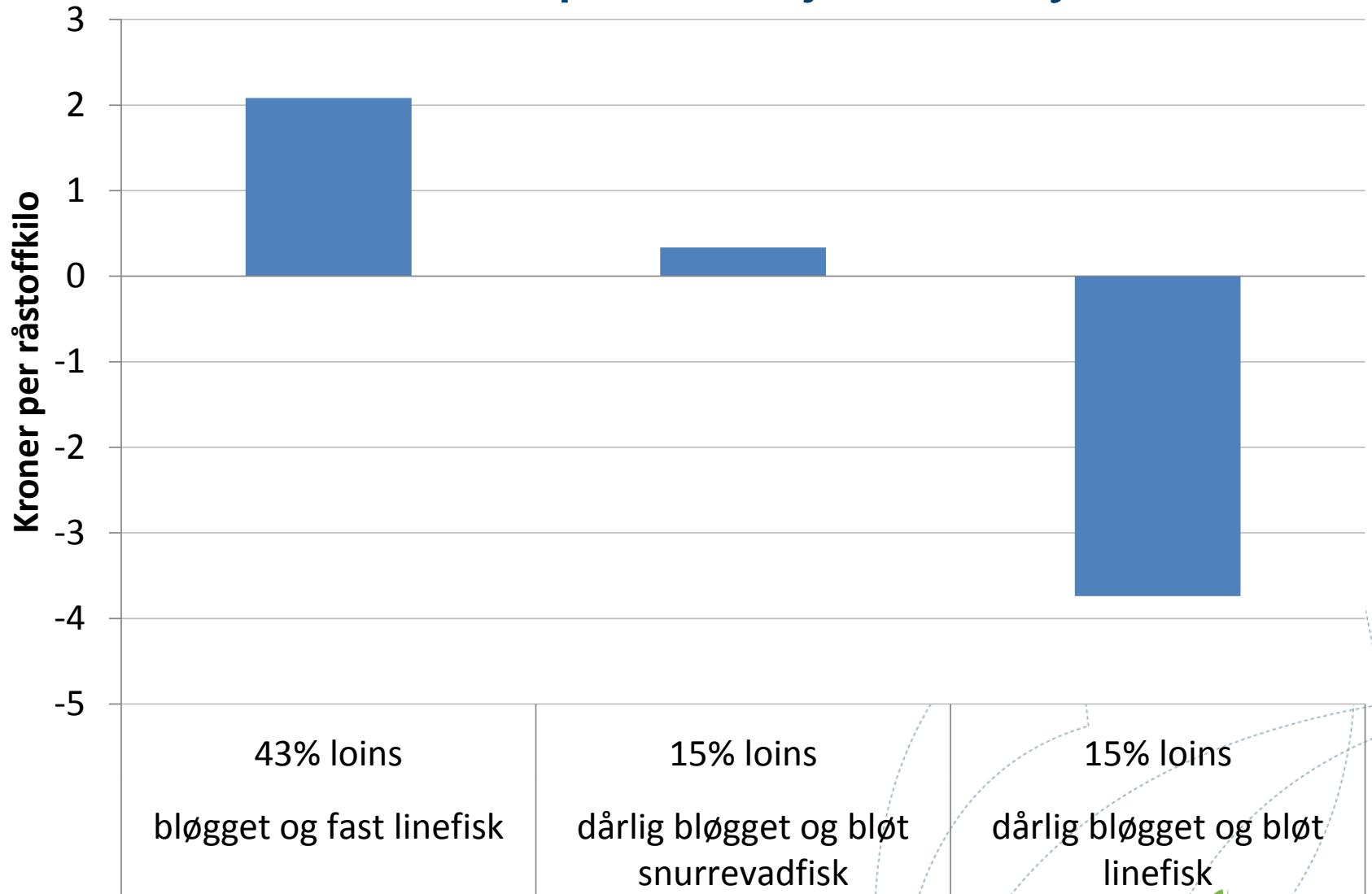
	Faroe	Iceland	Norway	Canada	Portugal	Spain
Homogeneity	4	5	2	1	3	4
Yield for producer	5	4	3	2	1	1
Time to market	4	3	2	2	5	1
Product width	4	5	2	1	3	1
Order adjustment	5	4	3	2	5	1
Quality image	5	4	3	1	2	1
Industrial yield	2	3	5	4	1	4
Average	4,1	4,0	2,9	1,9	2,9	1,9

Pris på saltet torsk til Portugal

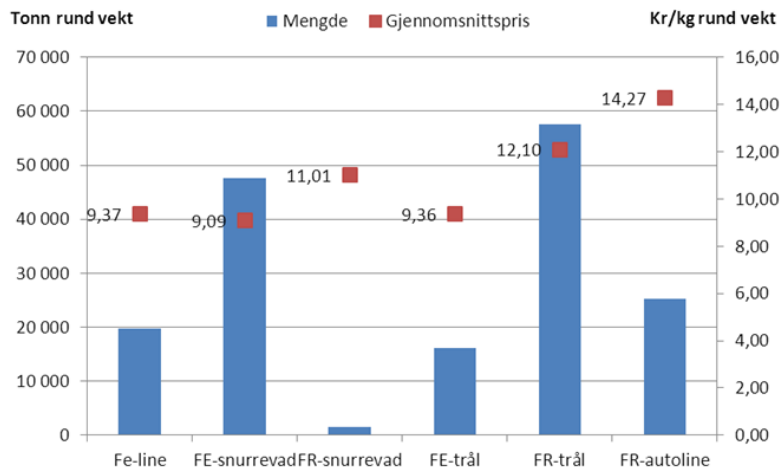

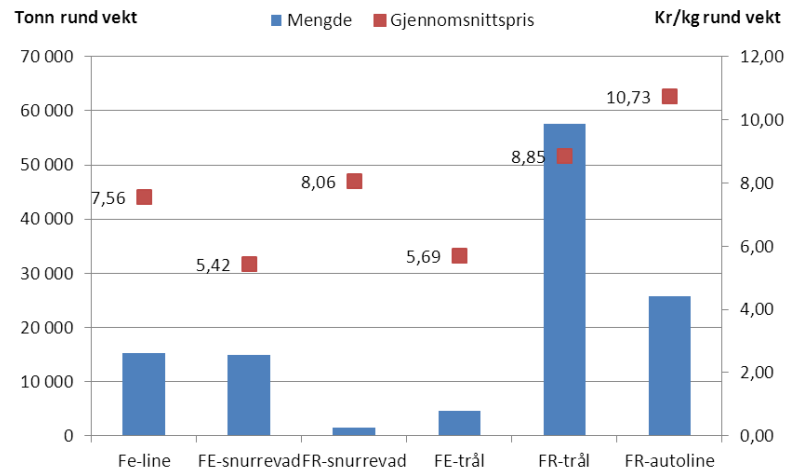
Lønnsomhet i produksjon av hysefilet

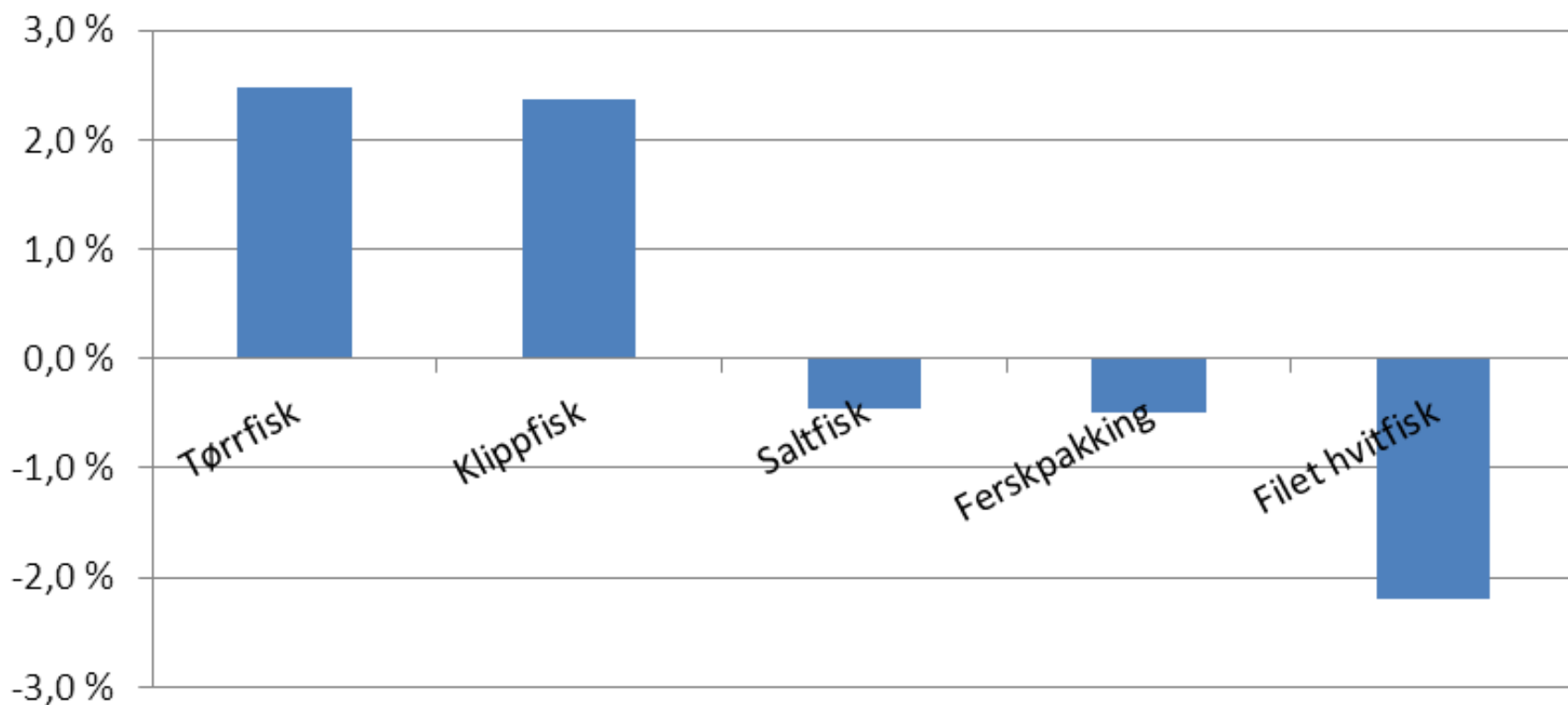
Torsk etter redskap og tilstand

Hyse etter redskap og tilstand

Ordinært resultat før skatt som andel av driftsinntekter, gjennomsnitt for perioden 1993–2010 i norsk fiskeindustri

Nye utfordringer: Hemmer lovverket innovasjon?

- Havressursloven åpner for å bruke ressursene til samfunnets beste
 - Ikke statisk og sterkt avhengig av alternativkost på arbeidskraft
 - Mer eksport av ubearbeida fisk?
- Deltakerloven gir etablerte fiskere fortrinnsrett
 - Men hva med
 - FoU basert næringsutvikling
 - Utnyttelse av nye ressurser
 - De gode ideene for organisering
- Råfiskloven
 - Selgeren (fiskernes) ensidige rett til fastsette pris
- Er vi tjent med å fortsatt styrke vår posisjon som råstoffleverandør?
 - Nei kan bety fiske på industriens premisser, ikke omvendt!

Omsetning av kvoterettigheter

Avgivende fartøy	Kommune	Fylke	Annet fylke
Øst/Sør/Vestlandet og Trøndelag	74 %	13 %	13 %
Nordland	73 %	19 %	8 %
Troms	75 %	22 %	3 %
Finnmark	75 %	20 %	5 %